

# Sémi összehasonlító nyelvészet

BMA-HEBD-303

Biró Tamás

*2014. október 1.*

# Előző órához:

- Családfákról és izoglosszákról: elkezdtem írni valamit
- Általános nyelvészeti kérdések Bennett 1. fejezetével kapcsolatban?
- Huehnergard in *Beyond Babel*? Sok mindenre visszatérünk még.

Mi is a „bibliai héber”?

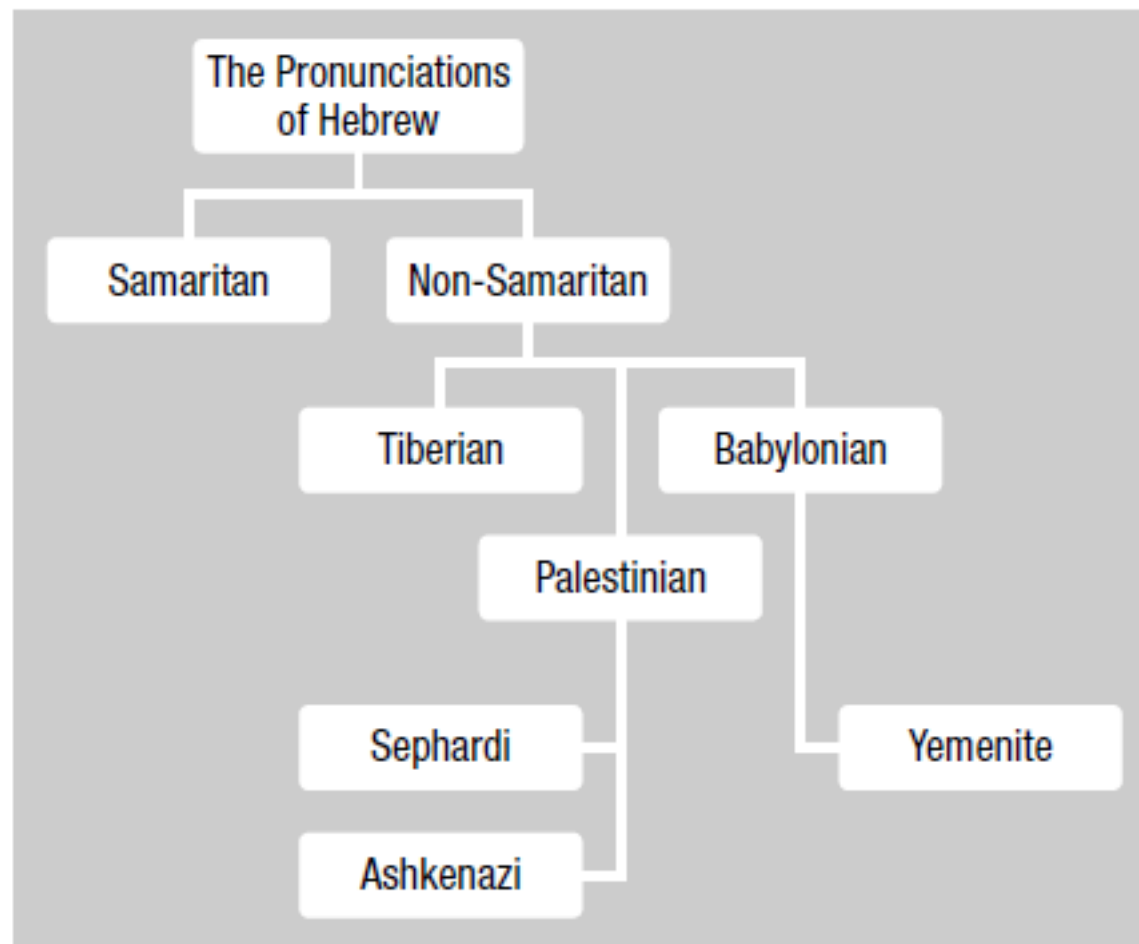
# Mi is a „bibliai héber”?

- Kiejtés (fonetika-fonológia):  
    reneszánsz-teológiai, izraeli, stb. hatások  
    vs. askenázi, szfaradi, jemeni...
- Szöveg (fonológia, morfológia, szintaxis...):  
    „Tiberiasi héber” (TH), „maszoretikus héber”
- „Historical Hebrew”, „Judean Canaanite”, „Iron Age Literary Hebrew”

# Kiejtési hagyományok

(Forrás: *Encyclopaedia Judaica*)

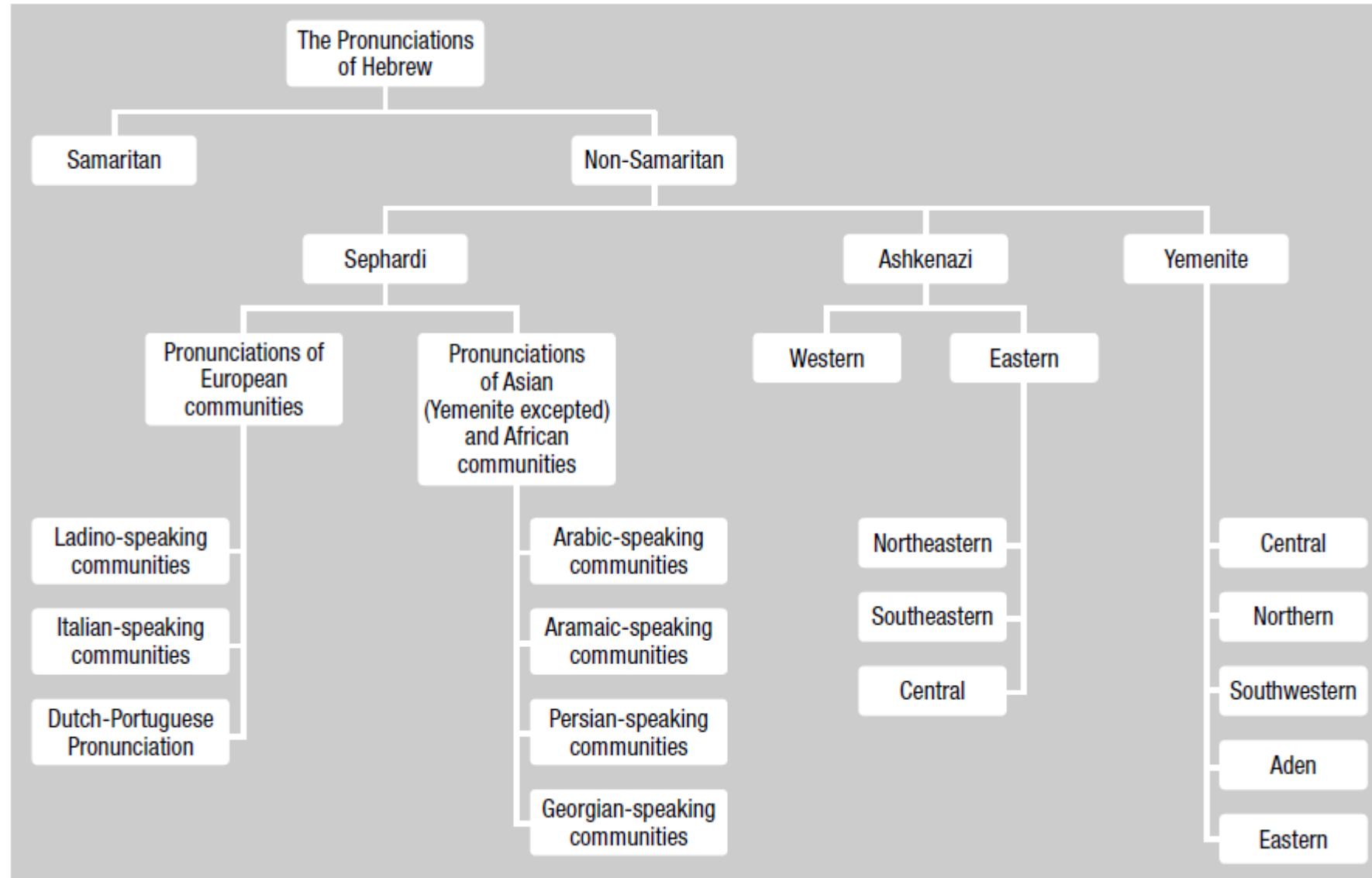
**Table 1. Historical classification**



# Kiejtési hagyományok

(Forrás: Encyclopaedia Judaica)

Table 2. Present-day classification



- “One who wishes to be ‘free of the bonds of Masorah’ and to build a complete grammatical description of Biblical Hebrew on the basis of the text as given in the consonants alone (without the pointing) in the books of the Hebrew Bible, assuming that in this way he will be able to describe the language in its ‘original’ form, meaning its form ‘before the Masorah’ – such a person is indulging in fantasy.”

(Ze’ev Ben-Hayyim 2000:4)

# Szamaritánus héber

## Perfect

	<b>Singular</b>		<b>Plural</b>	
1st	få:qådti	פקדתי	få:qådnu	פקדנו
2nd masc.	få:qådtå	פקדת	få:qådtimma	פקדתם
2nd fem.	få:qådti	פקדת	få:qådtən	פקדתן
3rd masc.	få:qåd	פקד	få:qå:du	פקדו
3rd fem.	få:qå:då/a	פקדה	få:qå:du	פקדו



# Szamaritánus héber

## Imperfect

	<b>Singular</b>		<b>Plural</b>	
1st	ifqåd	אפקד	nifqåd	נפקד
2nd masc.	tifqåd	תפקד	tifqå:du, tifqå:don	תפקדו, תפקדון
2nd fem.	tifqå:di	תפקדי	tifqå:dinna	תפקדנה
3rd masc.	Yifqåd	יפקד	yifqå:du, yifqå:don	יפקדו, יפקדון
3rd fem.	tifqåd	תפקד	tifqå:dinna	תפקדנה

# Ugariti

## Perfect

	<b>Singular</b>	<b>Plural</b>
1st	PQDT	
2nd masc.	PQDT	PQDTM
2nd fem.	PQDT	PQDTN
3rd masc.	PQD	PQD
3rd fem.	PQDT	PQD

# The West-Semitic language continuum

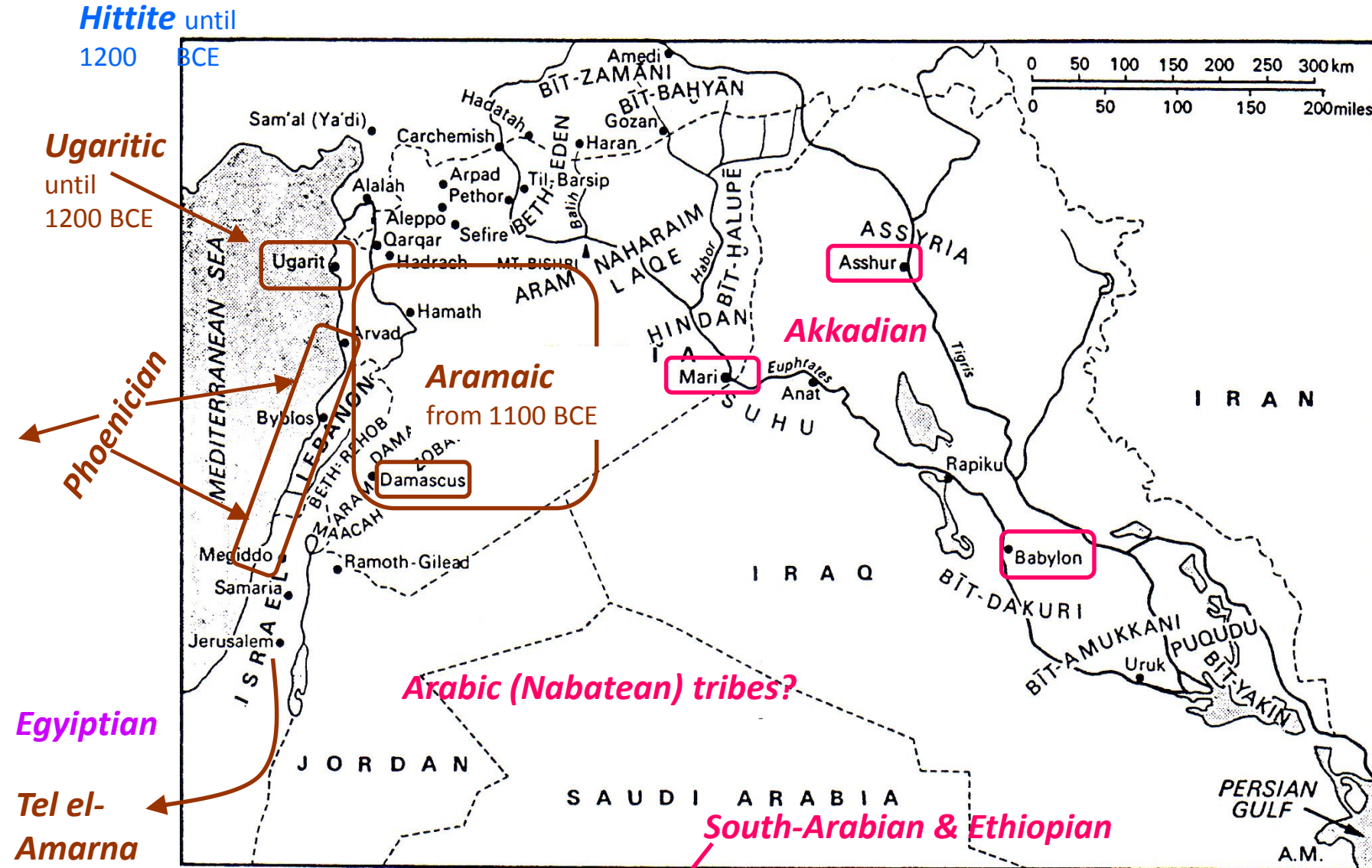
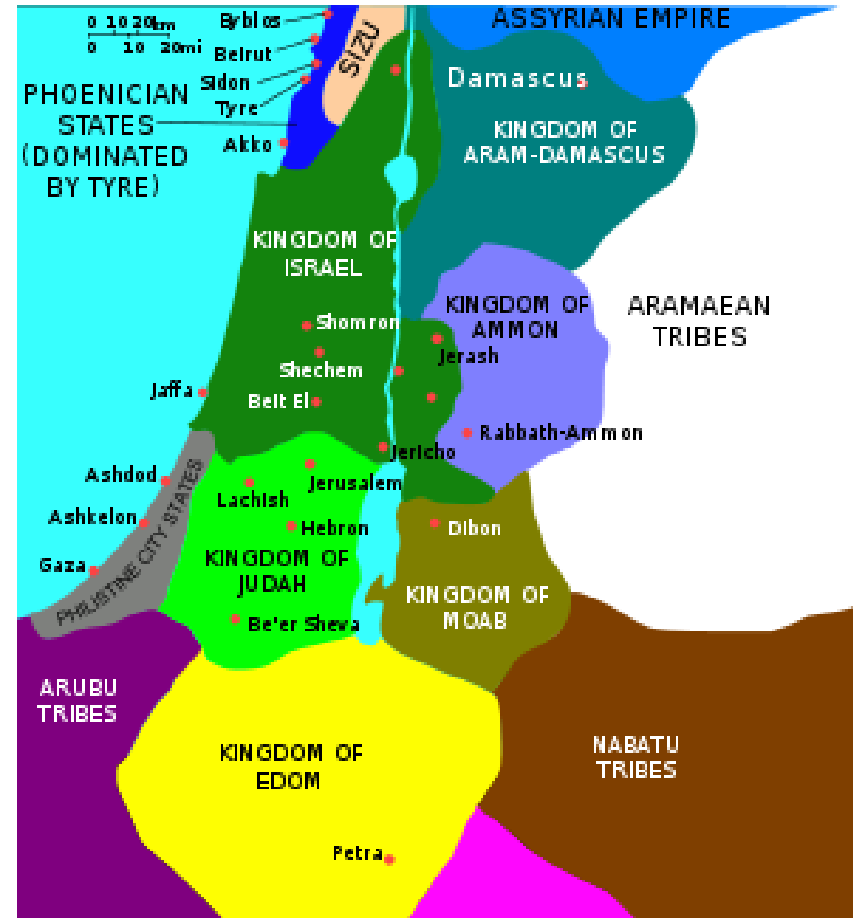


FIG. 4. The Aramaean cities and states.

# The West-Semitic language continuum

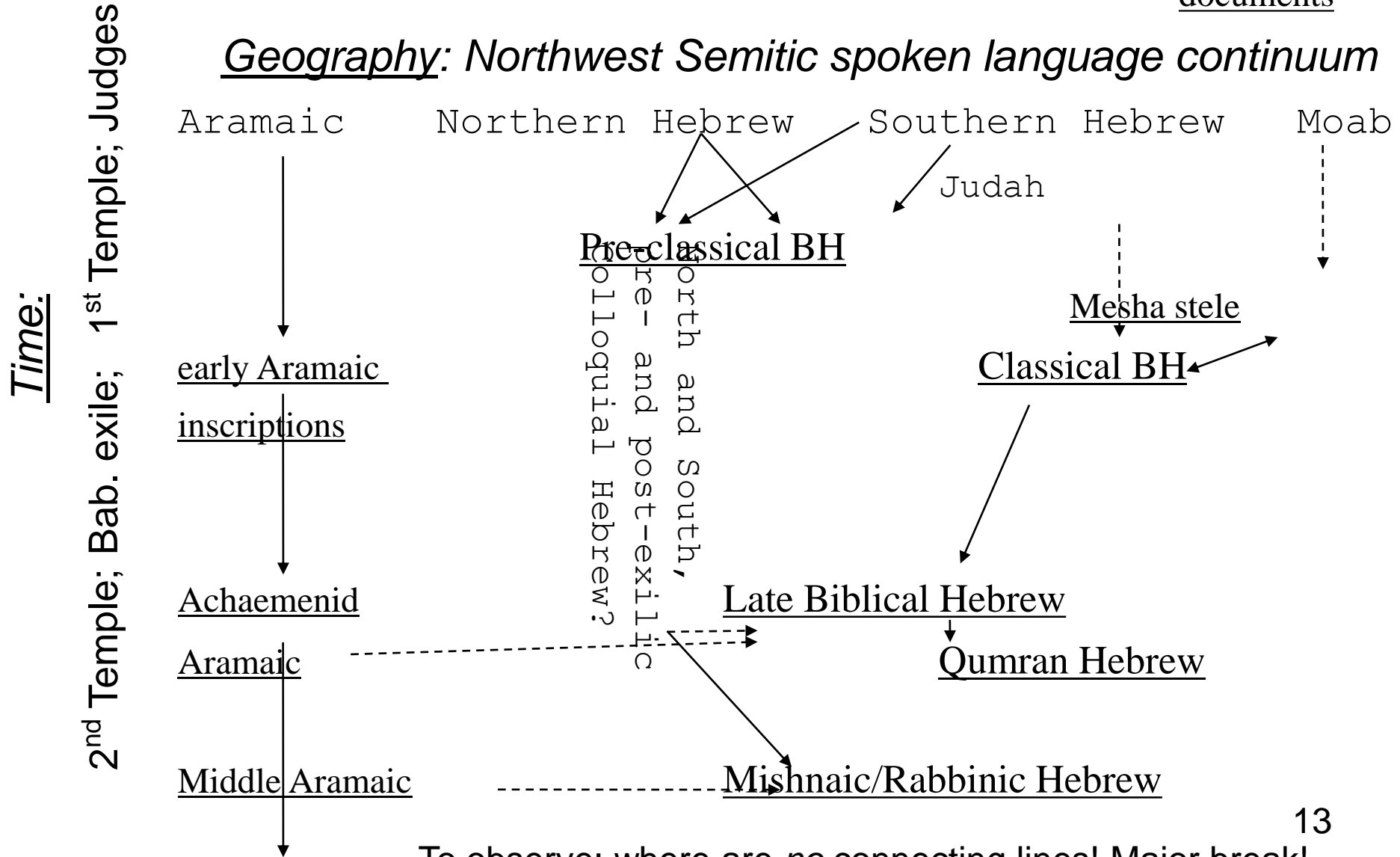
- Soon after 1000 BCE:
  - (Ugaritic not anymore, no Canaanite shift)
  - (Philistine language? Indo-European?)
  - Aramaic in Syria (no Canaanite shift)
  - Canaanite sound shift [ā] > [ō]:  
Phoenician on the coast, and  
Hebrew: Northern and Southern dialects? (E.g., shibbolet/sibbolet?)
  - Ammonite, Moabite, Edomite (etc?).
  - *Most probably*:
    - - spoken dialect continuum
    - - artificial official/literary language(s) in inscriptions.



Source: [http://library.kiwix.org:4201/l/300px\\_Levant\\_830\\_svg.png](http://library.kiwix.org:4201/l/300px_Levant_830_svg.png)

# History of Biblical Hebrew: <sup>hypoththesized</sup> spoken vs. written documents

Geography: Northwest Semitic spoken language continuum



To observe: where are *no* connecting lines! Major break!

Házi feladat

# Következő órára: olvasandó + házi feladat

1. Olvasandó: K-McK 223-241 (Ugariti), Dobos 111-116 (Amarna).

*Készítsenek listát az elírásokról, nyomdahibákról.*

2. Forráskritika:

- Parker (Beyond Babel 43-60) előbb felsorol öt szempontot, amely egy-egy felirat nyelvének a meghatározásában segít (pp. 50-53): nyelvi jellegzetességek, eredet, névtan (onomasztika), paleográfia, ikonográfia. Majd bemutat hét feliratot vagy feliratcsoportot. Foglalja össze: mely forrástípus esetén mely szempont mennyire használható.
- Emailben: [biro.tamas@btk.elte.hu](mailto:biro.tamas@btk.elte.hu). Határidő: kedd dél (12:00).

*Viszlát jövő szerdán!*